

แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

GUIDELINES FOR THE LEARNING RESOURCE MANAGEMENT OF EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER THE OFFICE OF PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

¹วริยา อิมุดม Wariya Imudom ²ประยูร บุญใช้ Prayoon Bunchai

³พรเทพ รุ่งแผน Phonthep Rupan

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Ployteuk@gmail.com

Article Received: September 15, 2025. Revised: December 22, 2025. Accepted: December 24, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา และ 2) นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้างานอาคารสถานที่หรือหัวหน้างานพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ จำนวน 29 แห่ง แห่งละ 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัยจำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล ส่วนด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นอันดับต่ำสุด ส่วนสภาพปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ส่วนด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ใน เป็นอันดับต่ำสุด ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ควรมีการดำเนินการแบ่งตามองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้, สถานศึกษา, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research article aims to 1) study the conditions and problems of learning resource management of educational institutions. Under the jurisdiction of the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office and 2) present guidelines for managing learning resources of educational institutions. Under the jurisdiction of the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office The population used in the research in step 1 is the director of the secondary educational institution educational institution director Head of Academic Administration Building supervisor or media development supervisor Technology and learning innovation, 29 locations, 4 people each, totaling 120 people. The tools used in the research include 1 research questionnaire. Statistics used in the research include frequency values, percentages, averages, and deviation Standard: The population used in the research, step 2, includes 4 educational institution administrators and 3 educational administration academics, which were obtained by means of specific selection. The tools used in the research included an interview form. The researcher collected data from the informant himself.

The research results found that; 1) Current administrative conditions Manage learning resources of educational institutions under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office. Overall, there is a high level of practice. When considering each aspect, it was found that the area with the highest average was the management of learning resources in the community, followed by the management of digital learning resources. As for the management of learning resources in educational institutions are the lowest ranked. As for the problem of management of learning resources of educational institutions under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office. Overall, there is a low level of practice. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the management of digital learning resources, followed by the management of learning resources in the community, as for the management of learning resources in is the lowest ranking, respectively 2) Guidelines for developing and managing learning resources of educational institutions under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office found that there should be operations divided according to all 3 elements.

Keywords: Learning Resource Management, Educational Institutions, Secondary Schools

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานการณ์ในปัจจุบัน ทำให้การศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตามกระแสของสังคมและความต้องการของโลก จึงเป็นสาเหตุให้ประเทศไทยต้องมีการเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการเพื่อให้สามารถเข้ากับสถานการณ์ได้ การปรับแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 จึงได้ถูกจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบเป้าหมาย และทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยเน้นจัดการศึกษาให้คนไทยสามารถเข้าถึงโอกาส และความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะแตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ในสมัยก่อนที่ผู้เรียนนั้นต้องอาศัยการศึกษาโดยการถ่ายทอดวิทยาการจากประสบการณ์ของครูผู้สอนหรือจากการอ่านหนังสือหรือตำราของผู้เรียน ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไร้ขีดจำกัด ผู้เรียนนั้นสามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ครูที่เปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเพียงอย่างเดียวมาเป็นโค้ชที่ต้องมีวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดทักษะการเรียนรู้หลายด้าน ทั้งยังสามารถบูรณาการความรู้ต่างๆ ที่มีนั้นให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้โดยใช้ความรู้สติปัญญา และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงได้อย่างปกติสุข (วิจารณ์ พานิช, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสมพร ปานดำ (2564) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ผู้สอนสามารถฝึกให้ผู้เรียนได้คิดได้ลงมือปฏิบัติงานด้วยเอกลักษณ์ของตนเอง โดยมีแนวคิดสำคัญดังนี้ 1) เน้นความสำคัญที่สุดไปยังผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ 2) ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยฝึกทักษะใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเกต รวบรวมข้อมูล และการปฏิบัติจริง ส่งผลให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น 3) การเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องเรียนรู้อย่างมีความสุข สนุก ได้คิดได้แสดงออกอย่างอิสระ 4) ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งระบบ 5) การจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้สอนมาเป็นผู้รับฟัง ผู้ร่วมการเรียนรู้ ผู้เสนอแนะ ผู้สร้างโอกาส และเป็นที่ปรึกษาสร้างบรรยากาศที่ส่งผลที่ดีต่อการเรียนรู้ 6) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายของชีวิต สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวรอบตัว โดยใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นสื่อ นำประสบการณ์ชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการเรียนรู้ 7) ผู้เรียนมีโอกาสจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการ ความสนใจของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้รับมาซึ่งประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง 8) การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกสถานที่ และ 9) ต้องปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกสาระการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มาตรา 25 ที่ได้กล่าวไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมในด้านการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกรูปแบบ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ หอสมุดประชาชน หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสาธารณะ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอ มีประสิทธิภาพ โดยให้ผู้เรียนนั้นมีอิสระภาพ ในการเลือกตามความสนใจของผู้เรียนเอง ส่งเสริมความคิดริเริ่ม และทักษะในรูปแบบต่างๆ โดยเน้นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งยังรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าควรต่อการรักษาเพื่อการดำรงคงไว้เพื่อได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีในอดีตได้ อีกทั้งเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ให้สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกที่ทุกเวลา ดังนั้น โรงเรียนทุกแห่งมีหน้าที่ดำเนินการสนองนโยบายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และดำเนินการเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ขึ้นได้ในโรงเรียน

เมื่อศึกษาบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาพระนครศรีอยุธยาจากรายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (2565) ซึ่งสรุปโดยกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัด

การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวมในด้านของกระบวนการบริหารและการจัดการมีจุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ จัดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 35.88 และในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นมีแหล่งเรียนรู้จำนวนมากและมีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ซึ่งจะประกอบไปด้วย ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องพิพิธภัณฑ์ สวนพฤกษศาสตร์ โบราณสถาน เป็นต้น ที่สถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาจะต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ ทั้งนี้ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาควรนำกระบวนการบริหารคุณภาพ ตามวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle: PDCA) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan: P) ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do: D) ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check: C) และขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (Action: A) มาใช้ดำเนินการ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสามารถสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รวมถึงหลักการในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2554) กล่าวถึงแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามคุณภาพวงจรเดมมิ่ง ที่สถานศึกษาสามารถนำมาใช้ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อที่จะให้การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษามีคุณภาพ ส่งผลให้การทำงานเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ให้บรรลุไปยังเป้าหมายตามหลักสูตรของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษา และให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำแนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้มาทำให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน สามารถที่จะนำแนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้มาปรับใช้กับสถานศึกษาของตนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของแหล่งเรียนรู้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยใช้รูปแบบสอบถาม

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้างานอาคารสถานที่หรือหัวหน้างานพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การเรียนรู้ จำนวน 29 แห่ง แห่งละ 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 120 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จำนวน 5 คน และนำไป Try out กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และมีบริบทใกล้เคียงกัน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ โดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และ 2) ข้อคำถามสภาพและปัญหาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และทำการประมวลผลข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยใช้รูปแบบสัมภาษณ์

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยกลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คนโดยมีคุณสมบัติ คือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป และกลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติ คือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มาศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา และเลือกประเด็นที่มีสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดจากขั้นตอนที่ 1 มาดำเนินการสัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยนำผลสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ใช้การสังเคราะห์เนื้อหาความสอดคล้องและจัดข้อมูลให้มีกระบวนการที่สมบูรณ์ เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด ส่วนปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เป็นอันดับสูงสุดรองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เป็นอันดับต่ำสุด

2. แนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 5 รายการ

2.1.1. สถานศึกษาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้กำหนดเป้าหมายในการสร้างแหล่งเรียนรู้ที่จำเป็นต้องมีในสถานศึกษา

2.1.2. สถานศึกษาต้องมีเป้าหมายชัดเจนและวัดผลได้ กำหนดวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรม พร้อมตัวชี้วัดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

2.1.3. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.1.4. สถานศึกษาดำเนินการจัดตั้งทีมงานหลากหลายฝ่ายรวมบุคลากรจากทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างรอบด้าน

2.1.5. สถานศึกษาดำเนินการประเมินและนำผลมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง วิเคราะห์ผล และปรับแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

2.2 ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 4 รายการ

2.2.1. สถานศึกษาควรวิเคราะห์บริบทและความต้องการของทั้งโรงเรียนและชุมชน รวมถึงสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ จากนั้นจึง สร้างการมีส่วนร่วม จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู, นักเรียน, ผู้ปกครอง, ผู้นำชุมชน เพื่อกำหนดนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และสอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา

2.2.2. สถานศึกษาควรจัดตั้งคณะทำงาน ที่มีตัวแทนจากทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน และใช้เครื่องมือและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น แบบสอบถามหรือเวทีเสวนาในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดข้อตกลงในการปฏิบัติงานให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการใช้ ประเมิน และนำผลการประเมินไปพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.2.3. สถานศึกษาควรจัดทำและปรับปรุงแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องพัฒนา จากนั้น กำหนดข้อตกลงในการปฏิบัติงานให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการใช้และประเมินแหล่งเรียนรู้

2.2.4. สถานศึกษาควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อให้แน่ใจว่าแหล่งเรียนรู้ในชุมชนยังคงเหมาะสมและตอบสนองความต้องการได้จริง และควรจัดทำรายงานผล เพื่อนำเสนอแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงในรอบถัดไป

2.3 ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล 5 รายการ

2.3.1. สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายโดยอิงข้อมูลจากบริบทของสถานศึกษา และผลการวิเคราะห์ SWOT

2.3.2. สถานศึกษาจัดระบบบริหารงานโดยใช้ความเชี่ยวชาญ แต่งตั้งคณะทำงานที่มีบทบาทชัดเจน และมอบหมายตามทักษะและความเชี่ยวชาญของบุคลากร

2.3.3. สถานศึกษาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและแพลตฟอร์มดิจิทัล จัดหาอุปกรณ์ อินเทอร์เน็ต และระบบกลาง เช่น LMS ให้ครูและนักเรียนพร้อมใช้งาน

2.3.4. สถานศึกษาจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลให้หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ดำเนินการออกแบบแหล่งเรียนรู้ให้เข้าถึงได้ทั้งออนไลน์-ออฟไลน์ และเหมาะสมกับผู้เรียน

2.3.5 บุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษาดำเนินการประเมินและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อความยั่งยืน ติดตามผลและปรับแผนพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ตอบโจทย์การเรียนรู้ยุคดิจิทัล

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่ผู้วิจัยได้อภิปรายการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผลการวิจัยสภาพปัจจุบัน ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น วัด สถานประกอบการ หน่วยงานราชการ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นจุดแข็งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเรียนรู้จากของจริงในบริบทชีวิตจริง อันสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และชุมชนคือแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของงามเพชร อัมพรวัฒนพงศ์ และพิชญ์ อนุชาญ (2559) ที่พบว่า การพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ มีแนวคิดในการออกแบบที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและบริบทพื้นที่ ในชุมชน มีชิ้นงานดังนี้ 1) ผังเส้นทาง 1 ผัง แบ่งออกเป็น 3 ส่วนการเรียนรู้หลักๆ คือ ด้านภูมิปัญญา ด้านประวัติศาสตร์ และด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนและชมรมผู้สูงอายุ 2) แผ่นพับการเรียนรู้ 3) อุปกรณ์อำนวยความสะดวกและประกอบเส้นทาง ประกอบด้วย ป้ายเรียนรู้ 2 ป้าย กระดาษต้นไม้ 1 แบบ ถังขยะ 1 แบบ ไฟทางเดิน 2 แบบ และที่นั่ง 1 แบบ

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเป็นอันดับสูงสุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมในการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ ยกตัวอย่างเช่น การขาดแคลนอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็น เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ รวมไปถึงการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการออกแบบ พัฒนา หรือจัดการระบบแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล ขาดการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ และยังขาดนโยบายหรือการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารในระดับโรงเรียนและเขตพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐวัฒน์ ด้วงฉุน (2565) ที่พบว่า องค์ประกอบของการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนผ่านชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการสอน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์ อุดสาหกรรมในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 Input ซึ่งประกอบไปด้วยบทบาทผู้สอน (Instructure roles) ผู้เรียน (Learner roles) สื่อการจัดการเรียนรู้ (Learning Media) การนิเทศการสอน (Supervision) เพื่อนร่วมชั้นเรียน (Classmate) เทคโนโลยี ดิจิทัล (Digital Technology) เนื้อหา (Contents) วิธีการสอน (Pedagogy) องค์ประกอบที่ Process แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป ซึ่งมีรายละเอียด ขั้นนำ ประกอบไปด้วย 1) สร้างทีม 2) กำหนดปัญหา ขั้นสอน ประกอบไปด้วย 3) ร่วมกันหาแนวทางการแก้ปัญหา 4) วางแผนและออกแบบกระบวนการ 5) วิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) ลงมือปฏิบัติตามแผน/จัดการเรียนรู้และขั้นสรุป ประกอบไปด้วย 7) สนทนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ 8) สรุปเผยแพร่แผนการ จัดการเรียนรู้ โดยรวมกลุ่มสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Community) มีกระบวนการ ดังนี้ 1) การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน 2) การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การร่วมมือ

รวมพลัง 4) ภาวะผู้นำร่วม 5) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ 6) การสนับสนุนการจัดลำดับ โครงสร้างและความสัมพันธ์ของบุคลากร และองค์ประกอบที่ 3 คือ Output คือ ความสามารถใน ด้านการสอน ประกอบไปด้วย 1) การวางแผนการสอน 2) การประยุกต์/ออกแบบ/พัฒนาและเตรียม สื่อการเรียนการสอน 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล

2. ผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยประกอบด้วย 3 ด้าน สามารถอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางการปฏิบัติอยู่ 5 รายการ โดยมีรายการที่สำคัญ คือ ยึดบริบทของโรงเรียนและชุมชนวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตั้งเป้าหมายชัดเจนจัดตั้งทีมงานหลากหลายฝ่ายรวมบุคลากรจากทั้งในและนอกโรงเรียน และประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพราะเพราะการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วน เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และสามารถประเมินผลและปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของกิตติศักดิ์ เชมตะขุ (2566) ที่พบว่า โรงเรียนควรร่วมกันสะท้อนปัญหาจากคณะกรรมการนิเทศ ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการขับเคลื่อน และให้มีการตั้งทีมขับเคลื่อน PLC เพื่อปรับปรุงต่อเนื่อง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของเปเรลลิตี พัทธ์ศษวงค์ (2554) ที่พบว่า การใช้องค์กรชุมชนและทรัพยากรท้องถิ่นร่วมสนับสนุนกิจกรรม มีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีการวางแผนพัฒนาและประเมินผลอย่างเป็นระบบส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการแหล่งเรียนรู้

2.2 ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางการปฏิบัติอยู่ 4 รายการ โดยมีรายการที่สำคัญ คือ วิเคราะห์บริบทและความต้องการร่วมกันศึกษาปัญหาและความต้องการพร้อมระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ซึ่งจะทำให้ครูผู้นิเทศซึ่งจะทำให้ครูผู้นิเทศมีข้อมูลจริงจากชุมชนร่วมกำหนดแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเปเรลลิตี พัทธ์ศษวงค์ (2554) ที่พบว่า โรงเรียนที่วิเคราะห์บริบทและความต้องการของชุมชนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถจัดกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการจริง ส่งผลให้การใช้งานแหล่งเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Penpim Phuangsuwan, Supaprawat Siripipatthanakul, Sutitthep Siripipattanakul and Parichat Jaipong (2025) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมจากหลายระดับของชุมชนในกระบวนการออกแบบแหล่งเรียนรู้ ทำให้เกิดความตระหนักรู้และการใช้งานจริงที่ยั่งยืน ครูผู้นิเทศสามารถนำข้อมูลชุมชนมาปรับเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.3 ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางการปฏิบัติ อยู่ 5 รายการ โดยมีรายการที่สำคัญ คือ การกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายอย่างมีข้อมูลวางเป้าหมายและนโยบายโดยอิงข้อมูลบริบทโรงเรียนและผลการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวลัยลักษณ์ อินนอก และคณะ (2567) ที่พบว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การบริหารงานวิชาการสถานศึกษายุคดิจิทัลเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ สื่อการสอนดิจิทัล แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ ระบบวัดผลและประเมินผล ระบบติดตามผลการศึกษา โซเชียลมีเดีย เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ พัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผล ปรับการเรียนการสอนให้เหมาะกับแต่ละบุคคล การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ ควรคำนึงถึงบริบทของ

สถานศึกษาและความพร้อมของผู้ใช้งาน เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการช่วยให้ผู้บริหารทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสงบ อินทรมณี (2562) ที่พบว่า การยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยี โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะในการเชื่อมโยงความคิดและความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มคนที่เกิดในยุคดิจิทัล ในขณะที่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาสู่ยุคดิจิทัล ให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของการศึกษา คือ การกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายต้องดำเนินควบคู่ไปกับการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลภายในองค์กร ใช้ข้อมูลประเมินเพื่อปรับนโยบายให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 1) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้กำหนดเป้าหมายในการสร้างแหล่งเรียนรู้ที่จำเป็นต้องมีในสถานศึกษา 2) ต้องมีเป้าหมายชัดเจนและวัดผลได้ กำหนดวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรม พร้อมตัวชี้วัดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ 3) ส่งเสริมให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 4) ดำเนินการจัดตั้งทีมงานหลากหลายฝ่าย ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างรอบด้าน 5) ประเมินและนำผลมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง วิเคราะห์ผล และปรับแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

2. ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 1) วิเคราะห์บริบทและความต้องการของทั้งโรงเรียนและชุมชน สรรวจแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องพัฒนา 3) จัดตั้งคณะทำงานที่มีตัวแทนจากทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน ใช้เครื่องมือและกิจกรรมที่หลากหลาย กำหนดข้อตกลงในการปฏิบัติงาน ให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการใช้และประเมินแหล่งเรียนรู้ 4) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้แน่ใจว่าแหล่งเรียนรู้ในชุมชนยังคงเหมาะสมและตอบสนองความต้องการได้จริง จัดทำรายงานผล เพื่อนำเสนอแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงในรอบถัดไป

3. ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล 1) กำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายโดยอิงข้อมูลจากบริบทของสถานศึกษาและผลการวิเคราะห์ SWOT 2) จัดระบบบริหารงานโดยใช้ความเชี่ยวชาญ แต่งตั้งคณะทำงานที่มีบทบาทชัดเจน และมอบหมายตามทักษะและความเชี่ยวชาญของบุคลากร 3) สถานศึกษาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและแพลตฟอร์มดิจิทัล จัดหาอุปกรณ์ อินเทอร์เน็ต และระบบกลาง เช่น LMS ให้ครูและนักเรียนพร้อมใช้งาน 4) จัดสร้างแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลให้หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ดำเนินการออกแบบแหล่งเรียนรู้ให้เข้าถึงได้ทั้งออนไลน์-ออฟไลน์ และเหมาะกับผู้เรียน 5) บุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษาดำเนินการประเมินและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อความยั่งยืน ติดตามผลและปรับแผนพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ตอบโจทย์การเรียนรู้ยุคดิจิทัล สรุปลงภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และการใช้ทรัพยากร เพื่อให้แหล่งเรียนรู้สามารถตอบสนองต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชน เช่น ศูนย์การเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน พิพิธภัณฑ์ชุมชน หรือศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์

1.3 ควรพัฒนาระบบแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลที่เข้าถึงง่าย มีความน่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เช่น การสร้างคลังสื่อดิจิทัลออนไลน์ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ หรือ e-Library

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาที่ลึกซึ้งในระดับรายวิชา หรือรายกิจกรรม เพื่อวิเคราะห์ว่าการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะด้าน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างไร รวมถึงการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูในการสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

2.2 งานวิจัยครั้งต่อไปควรเน้นศึกษาความร่วมมือเชิงลึกระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ระหว่างหลายหมู่บ้าน หรือหลายองค์กรในท้องถิ่น เพื่อดูรูปแบบการบริหารจัดการร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาด้านการพัฒนา สื่อดิจิทัลรูปแบบใหม่ เช่น Virtual Reality (VR), Augmented Reality (AR) หรือ AI Learning Platform เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการเสริมสร้างทักษะ

และแรงจูงใจของผู้เรียน อีกทั้งควรวิจัยการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน เช่น เด็กในชนบทกับในเมือง เพื่อหาวิธีลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- งามเพชร อัมพรวัฒน์พงศ์ และพิษณุ อนุชาญ. (2559). พัฒนาสถาปัตยกรรมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น : ตำบลชะแล อำเภอลำลูกกา จังหวัดสิงห์บุรี. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- ณัฐวัฒน์ ด้วงฉุน. (2565). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านชุมชนเรียนรู้วิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในด้านการสอน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม ใน สถาบันอุดมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ และคณะ. (2568). ผลกระทบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้อย่างยั่งยืน: กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร ประเทศไทย. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16(1), 353-360.
- สมพร ปานดำ. (2564). การจัดการอาชีวศึกษาที่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต. วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1, 6(1), 9-20.
- Penpim Phuangsuwan, Supaprawat Siripipatthanakul, Sutitthep Siripipattanakul and Parichat Jaipong. (2025). The Impact of Community Participation in Sustainable Learning Resource Development: A Case of Bangkok, Thailand. Sustainability, 17(10), 4620.